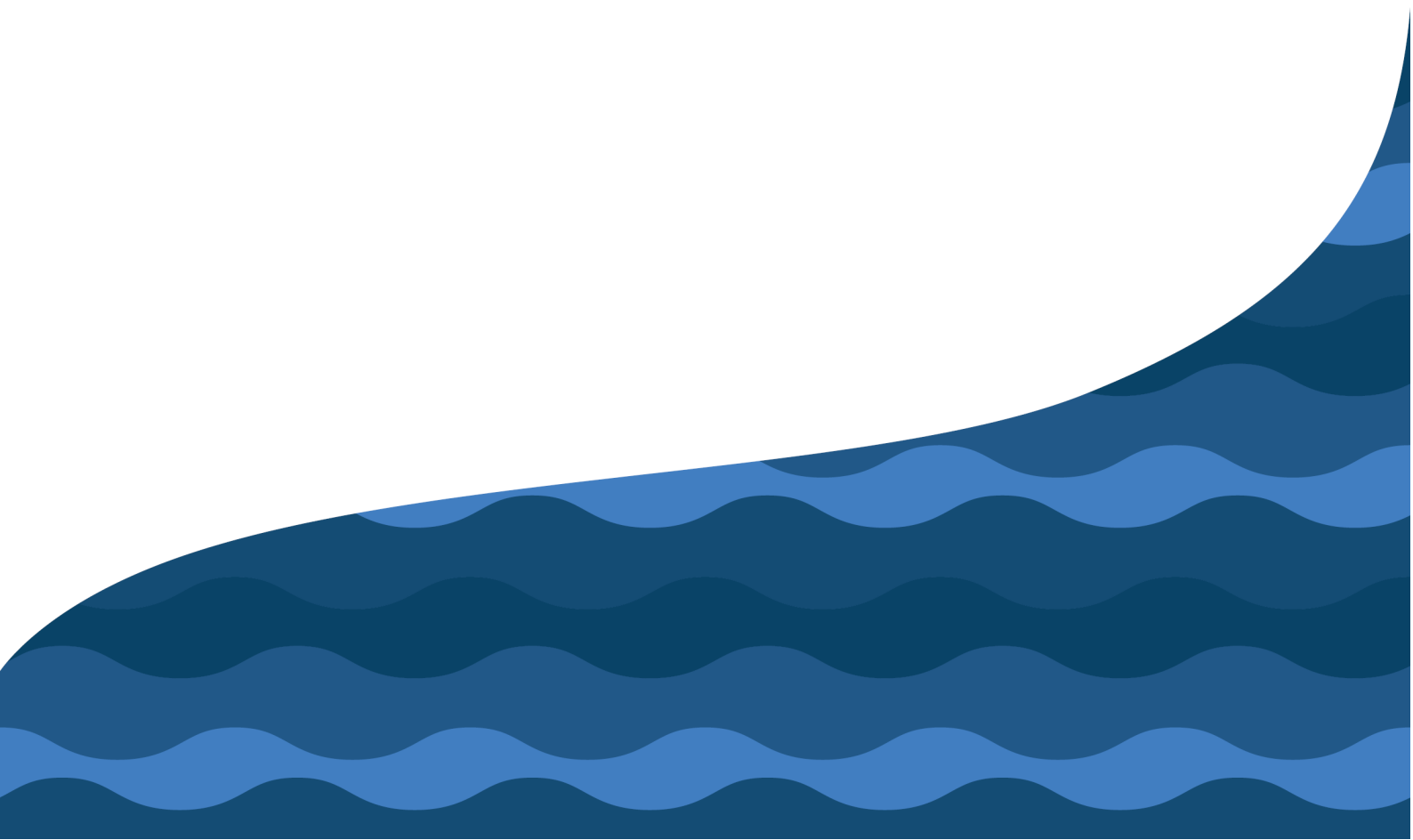

Beslutad av: Kommunstyrelsen
Dokumenttyp: Riktlinjer
Diarienummer: 2026/371
Antagen: KS § 198, 2026-06-09
Gäller från: 2026-06-11
Gäller för: Karlshamns kommunkoncern

Riktlinjer för investeringar och leasing i Karlshamns kommunkoncern

Inledning och syfte

Riktlinjerna syftar till att skapa en tydlig ansvarsfördelning och att investeringsprocesser drivs med ett tillräckligt långsiktigt perspektiv där nödvändiga prioriteringar kan ske med tillräcklig framförhållning, ekonomiskt hållbart och jämt fördelat över planperioden. Riktlinjen utgår från den av kommunfullmäktige fastställda policyn för god ekonomisk hushållning.

Riktlinjerna redogör översiktligt för när en utgift är att klassificera som anläggningstillgång. För närmare stöd för redovisning och klassificering ska Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer och riktlinjer vara vägledande.

Dessa riktlinjer gäller även för exploateringsprojekt som innehåller utgifter för allmän platsmark till exempel gator och parker.

Vidare omfattar riktlinjerna även leasing och hyra, när sådana avtal är att jämställa med investering.

Begreppet investeringar

Med investeringar avses i dessa riktlinjer huvudsakligen immateriella och materiella anläggningstillgångar (ej finansiella anläggningstillgångar).

För att en utgift ska klassificeras som anläggningstillgång ska den vara avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Vidare ha en bedömd livslängd på minst tre år.

För *exploateringsprojekt* gäller att utgifterna fördelas på omsättningstillgång (mark som är avsedd för avyttring) och materiell anläggningstillgång (infrastruktur som kvarstår i kommunens ägo). Anförskaffning till kommunens markreserv betraktas som anläggningstillgång till dess att beslut finns om dess användning.

Leasing och externa förhyrningar, där avtalen innebär att risker och fördelar som förknippas med ägandet i allt väsentligt överförs till kommunen, ska hanteras i enlighet med denna riktlinje. Utbetalningar över kontraktstiden ska nuvärdesberäknas och jämföras med investeringsutgiften.

Anskaffningsvärde och avskrivningar

Anskaffningsvärde

Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer iakttas i samband med bestämmande av vilka utgifter som ska hänföras till anskaffningsutgiften.

Avskrivningar

På anläggningstillgångar som fortlöpande minskar i värde ska årlig avskrivning ske utifrån beräknad nyttjandeperiod. Avskrivningarna sker linjärt efter fastställd avskrivningsplan.

För vissa anläggningstillgångar, exempelvis fastigheter och gator, tillämpas en uppdelning på olika komponenter som skrivs av var för sig, med anpassning till respektive komponents bedömda nyttjandeperiod.

Kommunens ekonomiavdelning ska i samråd med berörd projektledare säkerställa att en enhetlig bedömning sker avseende de avskrivningstider som tillämpas och att de svarar mot en bedömd nyttjandeperiod.

Nedskrivningar och utrangeringar

Vid en indikation på att en tillgång minskat i värde bör nedskrivning av en anläggningstillgång bli aktuell. Det kan till exempel avse om tillgången inte används till avsett syfte, tekniska eller legala förändringar har gjort att tillgången inte längre kan användas för sitt ändamål eller att tillgången åsamkats fysiska skador som sänker värdet och begränsar användningen. En indikation om att en tillgång minskat i värde ska meddelas direkt till ekonomiavdelningens anläggningsteam som i samråd med verksamheten gör bedömning av nedskrivningsbehovet.

En tillgång som har avyttrats eller slutgiltigt tagits ur bruk och bedömts sakna värde vid en avyttring ska utrangeras. Vinst eller förlust vid utrangering eller avyttring ska redovisas kommuncentralt som mellanskillnaden mellan det bokförda värdet och det belopp som erhålls för tillgången vid eventuell avyttring.

Beloppsgräns

En anskaffningsutgift för anläggningstillgång som understiger ett helt prisbasbelopp kostnadsförs direkt. Anskaffas exempelvis inventarier som har ett funktionellt samband och som förvärvats för att användas tillsammans som en enhet ska hela anskaffningssumman beaktas vid bedömning av om aktivering eller kostnadsförening ska ske. Med funktionellt samband avses inventarier som har ett samband med varandra och fungerar som en enhet.

Inventarier som ingår som ett led i en större inventarieanskaffning bör avses inventarier som används för liknande ändamål och som förvärvats gemensamt eller i ett sammanhang. Även denna större anskaffning ska bedömas slås samman till en anskaffningssumma.

Om den anskaffade tillgången bedöms ha nyttjandeperiod som understiger tre år ska kostnadsförening ske.

Process för planering av investeringar

Ansvar och roller

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är beredande inför fullmäktiges beslut om investeringar. Beredning av ärenden om investeringar förutsätts huvudsakligen ske inom ramen för kommunens budgetprocess. Denna process påbörjas hösten år 1, inför beslut om investeringsbudget år 3, jämte plan för ytterligare nio år.

Kommunstyrelsen ska tillse att det finns rutiner för att i beredningsprocessen säkerställa likartad hantering, i tillämpliga delar, för de investeringar som rör den underställningsplikt enligt ägardirektivet som gäller för kommunens bolag, samt inhämta kravställda underlag för dessa bolags samtliga planerade investeringar.

Kommunledning och förvaltningar

Respektive förvaltning ansvarar för att beskriva sina investeringsbehov i förhållande till verksamhetens lagkrav samt Kommunfullmäktiges kommunprogram och mål och budget. Dessa behov ligger till grund för kommunledningens samlade bedömning om investeringsbehovet för den kommunala verksamheten.

Genom att förvaltningarna gör en grundläggande behovsanalys av behoven kan kommunledningen initiera att en *förstudie* genomförs och behandlas i ett för kommunledningen beredande råd alternativt arbetsgrupp. Respektive förvaltning ansvarar för sakkunskap i förstudiens verksamhetsrelaterade faktorer. Den del av en förstudie som exempelvis avser hur ett behov av byggnation kan lösas genom en investering ska genomföras av tekniska enheten. Inom kommunstyrelsens driftbudget ska medel finnas avsatta för att bekosta en sådan förstudie.

Kommunledningen och förvaltningarna ska behandla sina investeringsbehov under hösten år 1, inför den vidare budgetberedningen som ska ske inför budget år 3, jämte plan för ytterligare nio år. Kommunledningen beslutar om särskilda anvisningar i den interna beredningsprocessen som leder fram till kommunledningens samlade investeringsbehov för den kommunala verksamheten.

Beslut om investeringsbudget

Investeringar över 7 mnkr

Kommunfullmäktige fattar beslut om samtliga investeringar över 7 mnkr på projektnivå.

Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för genomförande av samtliga dessa investeringar.

Samtliga investeringar som överstiger 7 mnkr ska specificeras i tioårsplanen. För investeringar som löper över flera år ska hela investeringsutgiften utgöra ram, där varje års budgetbelopp ska ses som en bedömning av hur utgiften fördelas mellan åren.

Investeringar upp till 7 mnkr

Kommunfullmäktige beslutar om investeringsramar på verksamhetsnivå för enskilda investeringar vars investeringsutgift beräknas till högst 7 mnkr.

Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för att fördela budget på projektnivå.

Den tjänsteperson som är budgetansvarig för anslaget enligt internbudgeten kan disponera budgetmedel som verkställighet, om inte annat beslutas för specifikt projekt (eller ospecificerat utrymme) i samband med kommunstyrelse/nämnds behandling av verksamhetsplan/internbudget.

Budgetanslaget, revidering och överföring mellan budgetår

I samband med fullmäktiges budget för ett nytt år kan förändringar komma att ske i budgetbelopp och bedömda starttidpunkter. Budgetprocessen ska vara den huvudsakliga processen för att hantera förändringar i investeringsplaneringen.

Om väsentliga avvikelser föreligger i utförande, tid eller ekonomi ska alltid ett nytt ärende aktualiseras fortlöpande. Den kan vara efter

- *förnyad/uppdaterad förstudie*
- *programhandling/förprojektering*
- *projektering*
- *väsentligt förändrade prioriteringar inom beslutad investeringsbudget*

Oavsett om väsentliga förändringar föreligger ska det, vid större investeringar (över 7 mnkr), finnas en plan för att fortlöpande rapportera hur planeringsarbetet fortskrider till kommunstyrelse och berörd verksamhetsnämnd.

Efter avslutat tertial 1, del- och räkenskapsår sker en avstämning utifrån budget och verkligt utfall. Utifrån en bedömning på projektnivå sker för pågående projekt en överföring av kvarstående budgetmedel till kommande år, alternativt sker en avräkning mot projektets totala budget om utgiften för det enskilda året varit större än beräknat. Överföring och avräkning beslutas av fullmäktige.

Beslut om upphandling och igångsättningsbeslut för investeringar

Kommunstyrelsen fastställer upphandlingsdokument/förfrågningsunderlag för upphandling och lämnar igångsättningsbeslut för investeringens genomförande, med hänsyn till fastställda belopp i delegationsordning. Offert/anbud inhämtas i enlighet med gällande lagstiftning och interna regelverk.

Kommunstyrelsen kan i samband med antagande av verksamhetsplan, beroende på investeringens karaktär, bestämma om vilka investeringar som även behöver behandlas i kommunstyrelsen efter en programhandling/förprojektering. Vid större byggentreprenader ska som huvudregel gälla att projektet behandlas i kommunstyrelsen efter programhandling/förprojektering.

I samband med beslut om upphandling av partnering (samverkansform) ska projektet som huvudregel tas upp för behandling i kommunstyrelsen efter genomförd fas 1 (projektering), d v s inför fas 2 (produktionsfas).

Om resultatet av upphandlingen, eller efter fas 1 vid partnering, väsentligt avviker från budgeterade förutsättningar ska ett nytt ärende aktualiseras innan slutlig igångsättning sker.

Omfördelning av budgetmedel

Kommunstyrelsen medges att inom ramen för av fullmäktige beslutade projekt omfördela budgetmedel under löpande år. En förutsättning för omfördelning är att det finns konstaterat eller bedömt överskott i det projekt från vilket omfördelning sker.

Krav på beslutsunderlag

Beslutsunderlagen ska ge tillräcklig transparens och kunna ligga till grund för prioriteringar. Investeringens karaktär, principiella betydelse eller ekonomiska påverkan påverkar beslutsunderlagens omfattning och utformning. För investeringarna som ligger i tioårsplanen ska finnas för varje projekt en grundläggande behovsanalys inklusive riskanalys.

För investeringar som är föremål för 510-årsplanen ska finnas en *förstudie* som minst upptar följande:

- Analys av behov
- Investeringens koppling till övergripande mål och kommunprogram
- Handlingsalternativ och konsekvensbeskrivningar (även konsekvensen av att inte genomföra investeringen)
- Investeringsutgiften (för större byggnationer ska en omvärldsbevakning ske där bedömd investeringsutgift relateras till referensobjekt).
- Investeringens verksamhetsmässiga konsekvensers påverkan på driftredovisningen

- Investeringens drift- och kapitalkostnader
- En översiktlig tidplan

För alla större byggprojekt ska byggkostnadsindex beaktas i 10-årsplanen. Ekonomiavdelningen upprättar mallar till stöd för beredning och beslut. Medel för att genomföra förstudier förutsätts finnas inom ramen för driftbudget.

Kommunens bolag – beslutsunderlag

För de särskilda investeringsprojekt (av principiell beskaffenhet), enligt ägardirektivet, som ska underställas kommunfullmäktiges ställningstagande, ska krav på beslutsunderlaget sammanfalla med vad som gäller i den här riktlinjen, med betoning på investeringens ekonomiska kalkyl (nuvärdesberäkning) med riskbedömning och känslighetsanalys. I den här riktlinjens delar som inte är tillämpliga i förhållande till styrning av bolag, tillämpas de av moderbolaget fastställda riktlinjer.

Det ska i budgetprocessen upprättas anvisningar innebärande att bolagen lämnar underlag om investeringsvolymerna på kort och lång sikt under hösten år 1 inför kommunens beredning av budget för år 3, jämte plan.

Genom att ta hänsyn till hela kommunkoncernen i planeringsprocessen erhålls ett sammanhållet planeringsunderlag för strategiska samhällsbyggnadsfrågor, samt ett underlag för att bedöma kommunens totala exponering vad avser långfristiga skulder och de eventuella eller varierande risker som kan förknippas med investeringar inom kommunens bolag.

Uppföljning och slutredovisning

Uppföljning

Uppföljning av investeringsprojekt sker i enlighet med fullmäktiges och kommunstyrelsens beslut om ekonomisk rapportering.

I den löpande uppföljningen ska projektens status framgå, vad avser pågående eller avslutat projekt.

Större projekt (över 7 mnkr) ska särredovisas där totalt beslutad investeringsutgift framgår, ackumulerad investeringsutgift vid rapporteringstillfället, samt prognos för slutlig ackumulerad investeringsutgift med bedömd tidpunkt för projektavslut och ianspråktagande.

Även det specifika årets budget, periodutfall och prognos redovisas.

Slutredovisning

Större investeringar (över 7 mnkr) ska slutredovisas i särskild ordning till fullmäktige

så snart de är färdigställda. Slutredovisningen ska uppta beskrivning av projektet verksamhetsmässigt utifrån projektets beskrivna ambitioner i förhållande till mål och behov. Vidare ska för ekonomin investeringsutgiften och driftredovisningens påverkan redovisas i förhållande till budgeterade förutsättningar. Internkontrollplan och resultat av uppföljning ska inkluderas i slutredovisningen av projektet.

Investeringsutgiften ska redovisas transparent uppdelat på byggherrens kostnader, projekteringskostnader, entreprenad/-er där ändrings-, tilläggs-, avgående arbeten redovisas separat.

Kommunens bolag

För de investeringar som varit underställda fullmäktiges ställningstagande ska motsvarande krav ställas vad avser projektens slutredovisning.

Investeringar som påverkar driftsresultatet

I samband med att ett beslut om investeringar fastställs ska eventuell påverkan på driftsresultatet behandlas av beslutande organ enligt delegationsordning. Investeringar som påverkar driftsresultatet bör föranleda ett ställningstagande om verksamhetens resultatbudget revideras eller om verksamheten förväntas hantera förändringen inom av Kommunfullmäktige beslutade budgetramar.